

GIÁ BÁN	
ĐƠN PHÁP	NGUAI QUỐC
Một năm: 500	600
Sáu tháng: 250	300
Ba tháng: 150	200

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. TRẦN ĐÌNH-Phiên. Al đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

TIENG-DAN

Chức nhiệm kiêm Chủ bút
HUYỀN - THỨC - KHÁNH

Quản lý
TRẦN ĐÌNH-PHIÊN

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Đường Đông-Ba, Huế

Giấy phép số 52
Giấy phép: TIENG-DAN - Huế

Văn chương
càng giỏi, càng là
đặc của xã-hội
(Văn chương chỉ
kiến nghị, xã-hội
chỉ mưu tặc dã)

CÀM TƯƠNG ĐỐI VỚI CHẾ-ĐỘ THI CỬ

« Mùa thi-học » nay vừa mới qua, cái cảnh-tượng nó nức nua - tranh đua dục cái « bắng » ở các học-đường nay đã thành cái chuyện hôm qua, hồi tưởng lại không thể không phát sinh ra nhiều mối cảm-tưởng.

Từ năm 1919 chế-độ khoa-cử đã bỏ, nên học cũ-nghiệp cũ đã hoàn-toàn đổi sang chế-độ học-đường, dư luận phổ thông đều cho đó là một sự tiến-bộ trọng-dại trong lịch-sử học-giới. Họ cho rằng cái chế-độ học-đường ngày nay không đem hăm si-phu vào một cái khuôn chật hẹp, không bó buộc si-phu cả đời từ tóc xanh cho đến bạc đầu, cứ đeo đuổi cái « bắng vàng » lơ lửng làm mục-dịch duy nhất. Điều ấy chưa chắc hẳn là như thế, biết đâu chế-độ học-đường ngày nay chỉ là cái chế-độ khoa-cử xưa đổi lột mặt thôi.

Một điều đặc-sắc của chế-độ khoa-cử là si-phu ai cũng phải học theo chính-giáo, nếu không thì cả đời cứ phải làm anh « học trò khó » chứ không màng được đến cái danh-vị khoa - bắng bao giờ. Không những thế, những kẻ có chút tư-tưởng tự-lập, có chút tinh thần phóng - khoáng, không chịu buộc mình trong cái khuôn sáo của chính-giáo thì bị chỉ ngay là bác-thuật là tà-thuyết, trong xã-hội cũng trong học-giới không sao dung được, thậm chí có kẻ bị tội bị tử. Chính giáo ấy là gì? Tức là học-thuật của Tống-nho. Cách học của Tống-nho là cách trích cú tầm chương, chủ thích tụng câu từng chữ trong thánh-kinh hiền-truyện để tỏ vẻ cho đạo-lý tôn-quán, cách học ấy rất là áp-chế tư-tưởng, thúc phược linh-thần. Đến đời nhà Minh, người Tàu lợi dụng ngay cách học của Tống-nho mà đặt ra lối học khoa-cử, bắt học trò nhất thiết phải theo Tống-nho mà lập thuyết. Cách ấy truyền sang nước ta, chính là thích-hợp với cái nhu cầu của nhà quân-chủ để bảo-trì quyền-uy của mình, và khu hiết cả si-phu trong nước vào cái đường lối tâm-chặt hẹp có lợi cho mình.

Tư-tưởng của si-phu nhất thiết không được trái với Tống-nho, mà lại còn phải chuyên chú vào câu văn mực mực, phải mài miết vào thể văn là lối, phải trích tụng câu mà nặn ra nghĩa này nghĩa nọ, tìm từng đoạn mà nhớ để làm tài liệu cho bài văn, ngồi tìm vớt từng mực kinh-nghĩa cho đúng, từng câu-từ-lục cho đúng, từng

văn-thơ, từng điệu phú, như vậy thì còn thi-giới và công-phu nào mà lý hội đến những học - thuyết tư-tưởng cao xa. Than ôi! dân ta không phải là thiếu kẻ thông minh, hiếm người lỗi-lạc, nhưng vì cái lối học ấy mà mai một biết bao nhiêu nhân tài, ghe gớm thay! mà hiểm độc thay!

Ngày nay về hình-thức văn-chương thì không phải bó buộc theo những lối văn phiến-toại như văn bát-cổ, văn tứ-lục, nhưng học trò đi thi cũng phải lập - thuyết không được ra ngoài chính-giáo. Chính-giáo ngày trước là cốt để bảo-vệ quyền-lợi cho nhà quân-chủ, chính-giáo ngày nay là cốt để bảo-vệ quyền-lợi cho người đương-cục hiện-thời, cái tôn-chỉ tuy có khác xưa mà cái mục-dịch thì cũng là một. Học-trò đi thi làm bài phải theo cái chính-giáo giảng-lập ở học-đường, nếu ai phạm đến thì không những là bị truất-lạc mà nhiều khi lại còn phải lụy. Luận lý - học theo chính - giáo thì dạy phải tôn kính với kẻ nọ, trung thành với kẻ kia, muốn yêu nước thì trước phải yêu ai, muốn lạc-nghiệp an-cư thì phải nhớ ai giữ gìn trật tự; dân-tộc là gì, quốc gia là gì.

Cải chính - giáo giảng tập trong các học-đường như thế, dần dần cũng một chủ-chỉ, học-sanh đã chịu giáo-dục ở học-đường thì đều bị đúc theo một cái khuôn mẫu như nhau. Những kẻ chịu giáo dục riêng ở nhà, nếu đi thi muốn trúng tuyển vọng hy-vọng chen chân vào chốn học-trường thì cũng phải học theo cách ấy. Dù ai có tính thần lỗi lạc, hoai báo cao xa, thì cũng không thể thoát khỏi cái vòng lúng lạc.

Vua Minh - mệnh đối với việc thi cử xưa từng nói rằng: « Lầu này khoa cử làm cho người ta sai lầm. Trăm nghĩ văn chương vốn không có qui củ nhất định, mà nay cái văn cử - nghiệp chỉ cần nề cái hồ sáo, khoa khoa lần với

VĂN-VĂN

Con cóc

Thiệt giống da vàng chẳng phải chơi,
Kêu lên một tiếng chày cơ trời.
Chấn nghiêm thắm thắm ngồi giường sức,
Ai lớn hơn với còn dặt vịn,
Nữ đồng chỉ kiến dâm trên người,
Này nầy thử hế gương cung quặng,
Cho lũ trâu Ngô (1) thử hết hơi.

(1) Trâu Ngô trong trắng mà thối.

Gặp bạn

Mười mấy năm trời mới gặp ai,
Vội ai câu chuyện vẫn đông dài.
Vàng, đem thử đã mong cao tuổi,
Giấy dóng theo đơn ước lại tại.
Đường có lên đèo nên vững bước,
Gánh chưa xong nặng dầm khoe tài.

Ái ơi nhìn nhăm non sông nọ,
Giữ sức cho bền gánh một vai.

Cảm khái

Hỏi nài Mâu kia bên Lê này?
Ái dào ai bởi lại ai này?
Cây da đời mấy con đò trạm,
Cây công đi đầu lĩnh lũy thủy.
Nước có chảy theo-luồng gió ấy,
Đã không chuyển được tâm lòng đây.
Nhìn xem một vẻ xanh xanh đó,
Chén rượu anh hùng khó nổi khây.

Cải chánh

Số báo 193 trường đầu mục VĂN VẤN, câu chủ giải 2) vua NAN-VƯƠNG mà thợ sắp lộn là VĂN-VƯƠNG nay cải chánh.

TRẢ LỜI CHO ÔNG BUI - HỮU THANH ĐẠI HỮU SỐC-TRĂNG

Ngày 26 Jun vừa rồi, tôi có tiếp một phong thư báo dùm số 291 của ông Bùi Hữu Thanh ở Poste Long Phú gửi lại, trong thư có đính theo cái mandat bạc 100\$,00 gửi cho cụ Phan bội Châu, nhờ tôi đưa lại. Tôi đã đưa mandat ấy cho cụ rồi.

Trong lúc dưỡng bệnh, cụ không giao thiệp với ai, mà cũng ông Bùi Hữu Thanh cũng chưa từng quen biết, thế mà ông có lòng tốt như vậy, cụ lấy làm cảm. Vậy tôi xin có mấy lời để đại đại ý cụ, và để tỏ lòng cảm tạ tiếp của ông Bùi Hữu Thanh.

Huy - Thúc Khanh

nhau, nhân phẩm cao hay thấp cũng bởi tự do, khoa trường lấy hay bỏ cũng do tự do. Học như thế thì trách gì nhân tài thiếu mỗi ngày một kém đi. Vua Minh - mệnh vẫn hiểu cái tệ hại của cách học cũ-nghiệp, nhưng cũng không thể sửa đổi được, vì cái cách học ấy, không phải là quan hệ với ý chí riêng của vua Minh-mệnh, mà quan-hệ đến cái sự tồn tại của Triều-dịnh nhà. Chánh-phủ ngày nay hẳn cũng hiểu thấu những cái khuyết điểm của cách học cũ-nghiệp, nhưng cái thể không thay đổi được thì làm sao mà thay đổi được!

(Còn nữa)

Ngô-nhân

KHOA-HỌC TẬP-TRỞ

DA TRỜI XANH NGẠT MỘT MÀU..... VÌ SAO?

Khi trời đất im lặng, ngựa một trông lên, thời thấy không trung bốn bề xanh ngát một màu. Màu xanh ấy bởi đâu mà có?

Màu xanh ấy sinh ra ở bởi lớp không khí bao bọc trái đất và ánh sáng của mặt trời giọi xuống trái đất.

Ái có học khoa học cũng biết rằng ánh sáng của mặt trời không phải chỉ có một màu trắng, nhưng có cả thấy là 7 màu (7 màu của cầu vồng); lại cũng biết rằng trong không khí, nhất là trong tầng không khí ở gần mặt đất, có nhiều bụi lấm. Ánh sáng của mặt trời gặp những bụi ấy thì thời chiếu lờ ra (diffusion). Vì vậy của làn sóng ánh sáng (longueur d'onde de la lumière) bị chiếu đó ngắn hay dài là vì bụi nhỏ hay to. Cái bụi giải ấy càng ngắn thời sự chiếu lại càng mạnh. Sự chiếu càng mạnh lại càng gần màu xanh và màu tím. Vì ánh sáng mặt trời bị những bụi nhỏ chiếu, nên ta thấy « da trời xanh ». Đó là nói khi đứng dưới đất mà trông không trung. Nếu đi khinh khí cầu lên trên cao mà trông, thời thấy da trời cũng vẫn xanh, thường thường lại xanh hơn là đứng ở dưới đất mà trông. Trên cao ít bụi, sao lại thấy vậy?

Số là trên cao, tuy ít bụi, mà lại nhiều những « hạt khí » (molécules de l'air), sinh ra bởi khinh khí, dưỡng khí và đạm khí. Khoa học đã kinh nghiệm biết rằng: ở trên cao trong một phần thước khối tấc (cm³) có đến 20.000.000.000.000.000 hạt khí! Hạt khí ấy đã nhiều mà lại rất nhỏ, nhỏ hơn hạt bụi nhiều. Vì ánh sáng mặt trời bị những hạt khí rất nhỏ ấy chiếu, nên lên trên cao thấy « da trời rất xanh », xanh hơn khi còn ở dưới đất nhiều.

Đó là nói màu xanh. Khi mặt trời mới mọc hay mới lặn, sao ta lại thấy chân trời « vàng » hay « đỏ »? Như thế là vì cơ này: khi mặt trời mới mọc hay mới lặn mặt trời xa ta hơn là trong khi chính trưa; vì xa nên ánh sáng mặt trời muốn cho đến con mắt ta phải đi qua một tầng không khí dày hơn là trong khi chính trưa; tầng không khí ấy đã dày mà lại có nhiều hạt bụi; hạt bụi ấy to hơn những hạt bụi trong khi chính trưa; to hơn là vì lớp không khí ấy nằm ngang theo mặt trái đất càng gần mặt đất (thời hạt bụi càng to) vì ánh sáng bị những hạt bụi to ấy chiếu, nên bề giải của làn sóng ánh sáng bị chiếu đó phải giải, nghĩa là gần màu đỏ và màu vàng. Buổi sáng hay buổi chiều, ta thấy « chân trời đỏ » hay « vàng » là vì thế.

Bát-Long

SÁCH MỚI

QUAN-HẢI TUNG THU mới xuất bản quyển SINH-TỒN CẠNH TRANH. Ngô-nhân soạn tự thuật, và phê bình học thuyết tiến hóa Sinh-tồn cạnh tranh của Đắc-vanh, và tự thuật những học thuyết bổ khuyết cho Đắc-vanh là học thuyết Đắc-Vo-ri (Đắc-Vrill), học thuyết Cơ-rô-bô kinh (Kropotkine) và học thuyết Các-Mác (Karl Marx).

Giá mỗi quyển 0\$,20. Có gởi bán tại bán báo,

Chuyện lạ

MỘT SỰ THÍ-NHIỆM RẤT MỚI TRONG KHOA-HỌC (ĐỨT ĐẦU MÀ CÒN SỐNG)

Gần mấy năm nay, đã có nhà khoa học, dụng tâm khảo cứu, toan lợi dụng nguyên lý trong vật lý hóa học mà chế tạo ra các bộ cơ quan trọng yếu của loài người, như phổi, v. v. tâm, tạng v. v., để phòng khi cần dùng trong lúc cứu cấp (bộ nào hư thì dùng thứ mới chế mà thay vào). Song quan thế của loài người rất là phức tạp, không phải đơn giản như các môn cơ k. l. mà dùng cách nối nhánh tiếp cây, một cách dẫu dẫu như thế được. Nên đầu đó vẫn còn nằm trong cõi mộng tưởng.

Mới rồi ở kinh đô nước Nga (Mạc-ty-khoa) đã có mấy nhà khoa học, đã dùng một con chó, làm một sự thí nghiệm rất là kinh hãi, mà thật thấy hiệu quả rõ ràng, xin thuật ra sau này:

Cái thí nghiệm đề hy sinh trong cuộc thí nghiệm này là một con chó.

Thường. Nhà khoa học dùng thuốc mê cho con chó đó ngủ rồi cắt đầu vào một cái đĩa, lấy một bộ đồ trong đó ống chạy lưu thông (do nhân công chế tạo ra một cách đặc biệt gọi là « tuần hoàn khí » (W. H. H.) tiếp vào nơi các ống mạch máu của đầu chó đó, để thay cho cái tâm tạng của nó. Cái đồ chế tạo đó, rất là phức tạp và tinh tế, có các búng bằng pha lê cùng các ống mạch, giống như phòng trái tim cùng các mạch máu, lại có những cái máy nhỏ đặc biệt để giúp sự hoạt động.

Khi tiếp vào, những huyết chứa

sản trong các búng pha lê đều lưu thông tuần hoàn, chạy lên cái đầu chó đó giáp vòng rồi lại chạy lại lưu chuyển không khác gì các bộ máy thiên nhiên ở trong thân thể con chó, lưu chuyển trong lúc bình thời. Lúc bấy giờ cái đầu chó mà không có mình đó, cũng hoàn lại các môn trí giác: thính-sắc, sờ-sờ, ngửi, v. v. vật gì có hơi kích thích, thì cái đầu ấy cũng tỏ ra các thói phản ứng: xem, ngó, cúi, ngửa, y như lúc bình thời. Duy có đưa đồ ăn thì cũng ăn vào, nhưng nhai nuốt xong rồi, đồ ăn cứ đọng dưới cổ họng, cổ mà lại ra. Cái đầu chó không mình đó giữ được cái sinh mạng hoạt động cho đến khi người ta lấy cái khí quản tuần hoàn phụ tiếp đó riêng ra ngoài mới thôi.

Một cái kết quả trong sự thí nghiệm ghê gớm như thế, thật là mở một kỷ nguyên mới trong cơ y học, ngày sau khoa học trường rỗng rỗng; thì, cái « người chết mà làm cho sống lại », « xướng khô mà làm cho sinh lại » (死而复生) không khó gì mà không trở nên sự thực vậy.

Khoa học phát minh mà quả thành hiệu như lời nói trên thì cái máy chém ngày nay (guillotine) mất cả oai lực, mà những bọn nhút nhát, cũng dăm dăm nham nhảm bước lên trên đài đoạn đầu. Có lẽ thế giới mau bình đẳng chăng?

(Theo báo Tầu)

Hay chuyện

THẾ GIỚI THỜI ĐÀN

TƯỚNG VỚI PHÙNG

(Cuộc phân tranh Tướng-Phùng sẽ thành thế giới chiến-tranh chăng?)
(Tiếp theo)

VI - Thế lực của hai bên Tướng và Phùng bên nào cũng có chỗ đoản chỗ trường, ta chưa dễ đoán được rằng bên nào sẽ thu thắng lợi. Nhưng phỏng sự Tướng thắng Phùng bại thì sẽ thế nào? Phùng sẽ rất quẫn hết lại về miền Thiểm-tây và Cam-túc, một vùng hồ sâu lầy lầy, Tướng cũng không có thể đem quân mà đuổi theo vào đến đó được. Quân Phùng vẫn giữ được thực lực mà chính đến lại để đợi thời cơ, cái mới Phùng-Tướng xung đột tuy sẽ tạm thời giải quyết mà cái nọ chiến tranh tương lai vẫn chưa diệt được tận gốc. Nhưng đồng thời, thanh thế của Tướng lại vượt lên rất cao, mà Trung-hoa cơ hồ sẽ thành một nước Y-dại-lợi (Chánh thể pha xít) đồng phương vậy. Phỏng sự Phùng thắng Tướng bại thì sẽ thế nào? Khi ấy không những toàn cục đại biến, mà Tướng có lui về nơi lẻo sa là Giang - Tô và Chiết - giang thì cũng vô bổ. Vậy thì sao? Nếu Phùng thắng thì bọn Dương-Gâm ở Từ-xuyên, họa Châu-thành-tây ở Quí-chân (Châu đã khởi nghị), cũng cự bộ của bọn Hồ-tôn-Dạc, Đào-Quán, Hạ-Úy ở Ngạc-tây (Ngạc là tỉnh Hồ-bắc) thì sẽ nổi dậy. Nếu Phùng trung tướng thì bọn Hô - Kiện, Dương - sinh - Trí, Trương-phát-Khê, Chu-bội-Dức, cũng nổi có kẻ hưởng ứng. Nếu Phùng đại thắng thì bọn Diêm-tích-Sơn (Diêm hiện nay thất độ mất

mà, khi thì tuyên ngôn ủng Tướng, khi thì chủ trương điều đình, rất là khó lường), Trương-học-Lương, Trương-Trinh, Trần-diệu-Nguyên, Lưu-trần-Hòa, có thể tả hữu được, còn những bọn trong dịch-phái của Tướng là Hà-trung-Khâm, Lưu-Trí, Hùng-thức - Huy, nếu không khởi biến hóa tức cũng không làm gì được. Có người đoán rằng nếu Phùng mà đại thắng thì sẽ vào Nam-kinh rồi chức Chánh-phủ mới, do đảng Cộng sản chỉ huy, điều ấy thực ta chưa có thể hạ một câu đoán cho đích xác được.

VII - Ảnh hưởng quốc tế. - Ta xét lên một từng nữa xem cuộc chiến tranh Phùng-Tướng đối với cục diện quốc tế sẽ thành thế nào? Trên kia đã nói rằng việc Phùng liên lạc với Nga đều đã có chứng thực. Trong cuộc chiến tranh của Phùng với Tướng làm sao Nga cũng giúp. Mà thực ra, về phương diện thực lực quân bị thì Phùng kém Tướng, nếu có được Nga giúp thì Phùng mới dám ra tay. Còn Nga cũng chỉ giúp Phùng để toan khôi phục thế lực ở Trung-hoa. Từ khi Tướng-giới-Trạch trở giáo mà đã đảo cộng sản, tuyên giáo với Nga, tuy ta chưa thể nói rằng chánh sách cộng-sản-hóa của Nga ở Trung-hoa đã hoàn toàn thất bại, nhưng cũng bị đã kích nhử. Mới rồi ở Cáp-như-Tân lại mới phát lộ được một cuộc vận động cộng sản của Nga, khiến liên minh giao thiệp Trung-Nga lại thêm khốn nạn. Nhưng Nga không vì thế mà lần chít, chỉ cố tìm đường mà tuyên truyền cộng sản sang Tầu để gây lấy cái căn cứ ở Á-Đông, nay được Phùng-ngược-Tướng là người đã nằm ở Nga trong sáu tháng trời, và đã từng phen tuyên ngôn đồng (xem tiếp qua việc Thế-giới)

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KY HUẾ

Việc thường ! việc thường !

Trong số báo 193 ra ngày 3 Jullet, bản báo có trích ở báo Thần châu một bài thông tư của quan Khâm sự gửi cho quan Học chánh trường, nói về việc quan binh sẽ đi xét các trường học ở Huế để thời hồ dùng cho các quân lính dự bị ở.

Theo tin của bản báo mới nhận được thì bài ấy làm cho nhân dân hành phố và toàn quê sinh lòng bực tức. Bản báo xin tin cho độc giả biết rằng việc khám xét ấy là việc thường năm nào cũng có, chứ không có cái ý nghĩa gì về việc dụng binh đặc biệt.

Còn tin lập trại lính ở miền Nam-giao thì không đúng sự thực.

T. D.

Lê - Âm hôn - ngày 28 tháng 8

Năm nay cũng như mấy năm trước, ở Huế, suốt ba ngày 22, 23, 24 tháng 5 ta, đầu đầu cũng tương hoa đỏ - bàn làm lễ gọi là lễ âm-hôn; tương cũng nên kể rõ cái nguyên lai lễ ấy ra đây :

THỪA-THIỆN (HUONH-THUY)

Lý-trưởng tăng thuế thân

Chúng tôi là dân làng Thọ - Lộc xin quí báo làm ơn đăng việc sau này :

Ngày 21 tháng 4 Annam vừa rồi, Lý - trưởng Thọ - Lộc là Nguyễn-Thính, bắt hai anh em tôi nộp thuế thân mỗi người 4\$00, mỗi phát bài chỉ; ban đầu anh em tôi không chịu, sau vì em tôi là Lê-văn-Minh đi làm ăn ở Quảng Ngãi cần có bài chỉ, nên hai anh em tôi phải nộp số tiền 8\$00 xin giấy biên lai. Lý Thính lại không chịu cho em tôi, chỉ nhận trừ cho năm ngày tự lịch thôi (công, tư lịch nhà nước đã cho nộp thực, nay lại có ở làng ?). Hai anh em tôi nghĩ cái cớ với ông cũng mất thì giờ, nên về.

Làng Thọ-Lộc chúng tôi, một tấc ruộng cũng không có, chỉ lấy tiền nước mất, mồ hôi ra "đề đóng thuế" cho nhà nước, mà nay lại có cái tệ phạt thân như vậy thì dân chúng tôi chịu sao cho nổi, khổ này có ai thấu cho chúng ?

Lê-văn-Cần

THANH-HÓA (TINH-GIA)

Thế có oan không?

Tên lý trưởng làng Hoàng - xá vì trong làng có một tên dân vay nợ không trả mà anh ta bị đòi ra phủ. Phủ bảo phải chỉ dẫn để bắt tên có nợ, anh ta đã giải trình một vài lần, song tên có nợ không biết, mà tránh đi nơi khác. Lý trưởng lại bị đòi hỏi, tìm không được tên có nợ bèn làm tờ trình giao cho linh phủ cầm về, đại khái nói người có nợ đi vắng, vậy xin quan đương bắt đầu trình nữa mà thiệt hại và phiền lụy lắm. Lý trưởng lại trình có hai quả kịch, quan phủ xe đi, rồi về cách tên lý trưởng. Tên lý trưởng nghĩ mình vô tội làm đơn khiếu oan gửi vào tòa Khâm. Nhân đó

quan phủ lại thêm giận buộc cho tội vì lệnh, kết án năm tháng tù. Ấy đó tên lý trưởng vì không tuân hành ra phủ đề nộp tờ trình mà đã bị cách lại bị tù, thế có oan không? Kỳ giả đúng địa vị trung lập mà phải trả tiền đũa đầu câu chuyện họa may công lý có phải trái trái nào chăng?

Trung Lập

HÀ-TINH

Phiên nhiều lại quá trùng tã Ngày 18 Juit, nhà nước có phái bốn người vừa khám hộ vừa lĩnh về tiêm thuốc phòng bệnh tả ở làng Thái yên tỉnh Hải-lĩnh. Nghe thế dân sự nô nức mừng thầm. Chẳng ngờ các ông "ân nhân" về làng, sách nhiễu đủ đường.

Ở nhà lý trưởng, bắt phải có những đồ cao lương mỹ vị dâng cho họ dưng !

Khi ra tiêm thì đáp người nọ, dọa người kia; dân ông tiêm xong, không cho về liền, bắt về gọi dân bà ra hỏi có đúng tên không đã. Cái kim tiêm thì chỉ như một lần mà tiêm có đến mấy chục người !

Còn một chuyện này: các thầy thấy hai người thả lưới dưới ruộng gọi lên hỏi lằng nhằng gì đó, rồi bắt quí giữa sân đình ngót một giờ ! chơi mới ngừng cho chơi !

Dân làng chúng tôi khổ về dịch trùng tả thật còn hơn khổ về cái dịch "trùng người". Lợi đâu chả thấy chứ cái lợi đã rành rành ra đó !

Quan trên có thấu cho chăng ? Một người dân trong làng

QUANG - BINH (LÊ-THUY, QUANG-NINH)

Một con sông nên đào

Con sông nên đào này, ông Nòng già nào đã nói trong bài Tiếng-Dân số 90, những điều lợi của nó cũng đã kể rõ rồi. Duy chỉ tôi thấy cái thâm trạng một năm nay mới viết mấy lời này: Cũng ở trong một đồng ruộng mà cánh hữu-ngang sông Kiên-giang thì mỗi năm được 120, 150 thùng, còn cánh tả, ngang lại không được 20, 30 thùng và phần nhiều phải bỏ hoang (gần một ngàn mẫu). Ruộng cánh ấy thu nhập kém sút đã 8, 9 năm nay, nhân dân điêu hạo truỵ lạc; làm kẻ vì thế phải dắt nhau đi xé khác làm ăn. Năm trước quan "Sứ" có sức hỏi ý kiến các làng, đã số đến ưng

thuận, trừ ra một vài làng (Xuân-Bồ, Hoàng-giang, Phan Xá) làng thì sợ đứt long mạch (!) làng thì sợ mất ruộng lì nhien, nên phản đối, rồi việc đào sông lại không nói đến nữa. Mong rằng quan trên soi xét đến khổ tình của p'ân nhiều nhân dân miền ấy, sức về các làng phải đào sông để cải nguyên-vong của mấy ngàn dân nghèo kia được thỏa mãn, mong lắm thay !

Án-sơn

QUẢNG-NAM (TIỀN-THƯỚC)

Cái nạn buôn người đã tràn vào xứ nhà quê

Ở làng Tiên giang, tổng Tiên giang, có tên Út Mót (con Thủ Đuợc, cha nó đã chết rồi) 17c độ 25 tuổi, tánh hay chơi bời du đảng, rượu chè cờ bạc, không lo sinh nghiệp. Ngày 6 tháng 5 ta, nó lên dụ 3 đứa cháu trâu ở làng Hương lâm, 1 đứa ở Từ chánh và 1 đứa ở làng Thạnh bình. Khi nó đem 3 đứa nhỏ đó đi đến làng Bình yên, mấy chủ nuôi đầy tớ đi tìm liền đuổi theo thì bắt lại được hai đứa, còn ba đứa chạy theo nó, bắt không được. Cách ít bữa sau, nó lại trở lên dẫn mấy đứa nhỏ rồi lại chưa đem đi !

); đi đến làng Thạnh bình thì làng bắt gông cõng lại, nguyên nó có dụ một đứa ở Thạnh bình nói trên, giải tới thầy Phó. Làng và thầy Phó soát trong lưng nó có bốn cái bóng (một cái bóng người Chệt và ba cái bóng của ba đứa đã trốn theo nó) và một quyển sổ in, ngoài bìa đề: « Livret individuel de Travail » trong quyển sổ đó có chữ bóng người tên là Phạm Thanh ở làng Đa phước, huyện Hòa vang. Làng và thầy Phó hỏi nó mấy đứa nhỏ đem đi đâu, nó trả lời rằng: Cuốn sổ đó là bằng quan Sứ (lạ chưa ! lao chưa !) mà người quản mộ phu phát cho nó, cho phép nó đi mộ mộ mà ban lại cho người quản ấy mỗi đứa là 5\$.00 (mỗi mạng 5\$.00, giá rẻ đứt) Ba đứa nhỏ hiện đã bán ra Faiso rồi.

Trời đã tối, thầy Phó bảo canh giữ lại tại trường Thạnh-bình một đêm. Sáng ngày sau chừng 7 giờ quan một đồn Trà my đi ngang qua đó, thấy có người bị gông, dừng ngựa lại hỏi dân đi kêu lý trưởng, làng và thầy Phó đến. Làng và thầy Phó nói rõ đầu đuôi tình buồn người ấy cho ông Mót nghe; ông Mót bèn lấy giấy viết 1 hàng chữ đưa cho Lý trưởng bèn giải giáp thả ông ấy xuống huyện. Quan một đồn không biết xử việc ấy thế nào, đề rồi quan giải luôn về tỉnh thôi. Thế là tháng buôn người đang giảm tại Huyện, chẳng hay vì lý

gi mà nó mò gông mà trốn mất. Quan cho bắt người anh nó giam giữ vào lao; ng e đầu cách ít bữa có người quản mộ phu vào khuyên nui với quan rằng: T'ông đó đi mộ, ai nghe thì đi không thì thôi, không quan hệ chi, xin quan thả người anh nó ra. Chưa biết quan nghĩ thế nào.

Câu chuyện đầu đuôi như thế, mong rằng quan Sứ Faiso lấy lẽ công bình nhân đạo mà trừng trị những bọn buôn người ác nghiệt ấy đi, thì dân nhà quê mới khỏi cái nạn « vậy.

BÌNH-ĐÌNH

Ngô cũng mấy ông dân bình tỉnh Bình Định

Chúng tôi không có thể ra bày tỏ sự lợi hại của chúng tôi mà yêu cầu công Chánh phủ sự này việc họ được, các ngài đã không nhai k'o nhọc, vui lòng ra thay mặt cho chúng tôi nên chúng tôi cứ ngóng trông cái kết quả ! Mới đây có nghị định lưu các ngài lại trong hạn một năm nữa, vì thế mà chúng tôi có mấy lời yêu cầu cuối cùng này :

I. Vấn đề công điền thổ. - Công điền thổ tỉnh nào cũng có, nhưng nhiều nhất là tỉnh Bình Định, vì ngày trước quan địa phương đem phần nửa điền thổ trong tỉnh mà quân cấp cho dân nghèo. Nhưng về sau bọn Hương lý, quyền hào được mỗi lợi to còn dân chịu thiệt thòi quá rồi, vậy xin nhà nước nghị định, đem công điền thổ, chia ra từng phần rất nhỏ bạch rồi cứ chiếu theo trật tự mà bắt thăm; quân cấp như, thế mới được công bằng, mà tránh khỏi những mối kiện cáo tranh dành ở nơi thôn dã nữa.

II. Vấn đề dân thù nhập điền. - Tỉnh Bình định có đủ nước dùng về nông nghiệp, việc đào sông Ba giang không cần đến. Nhưng nhiều khi nhân vật phải-khó-khát là vì đắp đập không kỹ càng; kẻ có quyền thế ra chiếm lấy lợi to, mỗi mẫu đồng niên thu đến 1\$.00, 1\$.50, 2\$.00, thế mà mưa to, nước nhiều là đắp vỡ. Vậy xin nhà nước

cho các nhà lãnh hành lãnh đắp mấy đập ấy, chúng tôi xin vâng nấp.

III Vấn đề đinh, điền thuế. - Kỳ hạn thu thuế nhà nước định ra quá hẹp, kẻ thừa hành lại thức dục, khiến nhân dân không thể nào mà nộp cho xong. Hương lý lại phá thu, thế có khổ cho dân không? Vậy xin kỳ hạn thu thuế phải rộng rãi, trừ hẳn cái lệ phá thu, quan địa phương cùng quan Ngân khố phải thấu thuế cho mấy người bị hương lý phá thu mà phải đến cửa quan và xét những điều oan khuất đó

IV Vấn đề hôn thú - Sự tảo hôn rất có hại cho nòi giống ta. Vậy xin nhà nước nghị định, con gái từ 18, 19 tuổi trở lên, mới được cưới vợ, con gái từ 17, 18 tuổi trở lên mới được gả chồng.

V. Vấn đề ca xướng. - Việc ca xướng là cuộc mua vui của bọn ca phù, thế mà người ta đã phần đó mượn cờ kiêu tiền, không biết lợi ít hại nhiều, nhất là dân nghèo phải bỏ việc nông công. Vậy xin nhà nước cấm không được hát hò trong lúc mùa gặt, mùa cấy, để dân được yên nghiệp làm ăn.

VI. Vấn đề trừ tuyệt dị đoan. - Đùng "bông", phù thủy là những đám hoặc thể du dân. Dân nghèo ngu dốt, chỉ nghe theo lời miệng bọn xấu quyết ý mà mất của bao tiền, theo mấy cái "giấy tiền" - đồ mã bủ. Tiền mất lại còn mà dân ta không tự tỉnh. Vậy xin nhà nước cấm hẳn các sự mê hoặc nói trên, đặc biệt nhân dân noi theo đường chánh.

Sau vấn đề chúng tôi bày tỏ ra đây đều là rất có quan hệ một thiết cho dân tình chúng tôi. Các ngài đã ứng ỏ chốn dân gian đã biết rõ sự lợi hại thế nào, mà yêu cầu công Chánh phủ ra nghị định liền cho chúng tôi thấy cái kết quả của các ngài trong năm cuối cùng. Xin các ngài lưu tâm cho.

Dân tỉnh Bình định

PHAN-THIỆT

Giánh nhà quá ngang

Ông Nguyễn-Trước ở làng Phuong có tạo lập một cái nhà ngói, năm 1926 ông bán cho Đặng-Liêng.

KHÔNG LO CHẬM TRỄ

Dầu Khuynh-Diệp, gởi xe lửa thì đóng thùng to nặng bao nhiêu cũng được. Còn gởi đi các nơi phải chuyển chở bằng xe-diện, thì Giây-Thép chỉ nhận từng thùng nhỏ, nặng nhất là 10 kilos.

Chúng tôi có đóng sẵn nhiều thùng vừa 10 kilos :

thùng thì đựng 380 ve A

— — — 165 — B

— — — 150 — A và 100 ve B

— — — 100 — A, 50 B, 20 C và 10 D

Ngài nào mua mà dùng mấy số kể trên này, chúng tôi gởi đi ngay, không chậm trễ chút nào.

VIÊN - ĐỆ

distillateur. ĐỒNG - HỢI

MAO HIỆM NỮ HIỆP

(PHÚC - NHỊ - MA - TỬ TRINH - THẨM - AN)

Dịch - giả: XÁ-TÚC-TỬ

56 A

CHƯƠNG THƠ NĂM
Lịch sử một cái sơn-dộng trong
tâm cổ-cung
(Tiếp theo)

— Nàng HẢI-ĐỨC đã lâu nay không khi nào ra khỏi cửa, và lại lấy một người nữ sĩ mình đang bệnh yếu mai gầy liền ôm mà đi tìm một người nữ-hiệp không làm không dạng: không biết đầu là đầu thì làm sao tìm cho gặp mặt được? Đó là một điều không thể làm được. Không rõ liên lạc có phương pháp gì khiến HẢI-ĐỨC nữ-sĩ không phải đi đâu mà gặp được n'ng nữ-hiệp đó thì hay biết chừng nào ! Đến sau lần gặp được nàng ấy rồi thì nàng HẢI-ĐỨC đem cả chân tình bày tỏ cho nàng nghe, nàng ấy đã tự xưng rằng là con của HẢI-ĐỨC nữ-sĩ nghe

rõ chân tình, tự nhiên hiểu sự lầm của mình, hiểu rằng nếu mình hành động như thế, chỉ làm cho ân nhân của mình chịu lụy, không khác gì lấy đầu cứu mà trả ơn. Miến là nàng nữ-hiệp đó, có một hồi giằng ngoe như vậy, tự nhiên không có cái lý gì mà còn ngoan cớ, không chịu hòa giải. Nàng được như thế tức là tự chỗ cũ gốc mà giải quyết, vấn đề hôn nhân của tôi sẽ không có sự gì rắc rối xảy ra nữa, hay biết chừng nào ?

Ta nghe Bà tước nói vậy, ta liền đem một ngón tay chỉ vào bạn ta mà nói rằng :

Về cái phương pháp làm cho nàng HẢI-ĐỨC cũng nàng nữ-hiệp đó gặp mặt nhau, tôi vẫn chưa tìm ra, song tôi dám bảo đảm và quyết đoán rằng, trong nỗi hải của bạn tôi đã có sẵn cái phương pháp đó.

Nàng ta vừa cười vừa nói :

Một chuyện như vậy mà bác lại bảo đảm, bảo đảm thì không ngại gì, song sự có phiên bác nhiều. Nhưng chuyện đó ta hãy gác lại, nay tôi cần hỏi người quản lý phòng Đa-bưu là THANG-AN nữ-sĩ, như nàng có ở đây, cho mời lại đây cùng ăn uống bạn ta có nói chuyện về hồi cho tương lai thì hay lắm.

Bà tước nghe hỏi đến THANG-AN tự nhiên thở dài một cái rồi nói rằng: Đã khởi đến chuyện nữ-quản lý cùng bạn nữ bác đó, khiến cho ta sinh một mối cảm xúc - không thể không nói kết hôn sớm.

Từ lúc HẢI-ĐỨC nữ-sĩ bị bệnh, từ trước đến nay của tôi nghĩ rằng cả nhà cảnh địa tôi, trong nhà chỉ có một việc, dần dần cũng có người nhận phần coi sóc, đầu tiên một vị nữ-chủ-nhân, phòng chừng cũng không có ảnh-hưởng gì lắm. Nhưng chỉ trôi dạt cái tánh tôi lại là đem bạc quả tình, đầu cho trọn đời có ở trong một mình, cũng không phải ngại gì. Hoàn-cảnh đã như thế, cái bệnh phu phụ phụ gia đình mà người đời thường cho là cần nhất đó, tôi có thể hy sinh một cách không ngại, thay cho cái phạm vi nam nữ ái-tình mà tạo ra một cái khôn mẫu hoàn thiện mới.

cho người đời biết rằng cái chính thích hợp với nhau, chứ không phải là chuyện về vấn đề "thứ đức" nếu mà gặp cảnh biến, thì dân ông cũng có thể, vì dân bà mà giữ tâm lòng thuần nhứt, đến chết mà không thay đổi như vậy thì ân-tình mới có giá trị ! Sơ tâm tôi nghĩ như vậy, đề đầu cái lý tưởng chưa có kinh nghiệm đó, không thể nào giữ lại cho được lâu dài; trải qua mấy năm kinh nghiệm mà biết có một bộ phận và sự tình, nhất định phải có một vị nữ-chủ-nhân ở trong nhà mà kinh lý coi sóc thì mới trong việc được. Nàng THANG-AN làm cố vấn cho tôi đó, học vấn phẩm cách, cũng là một người nữ-sĩ hiếm có, khổ vì tôi với nàng phân là lần chủ và ở trong cái giới hạn nam nữ cách biệt nhau, nên gặp việc gì khốn khổ, cũng không sai khiến cho lãnh tiếp được; tức như việc hiện tại đây, hôm qua chính ở trong tay nàng coi sóc việc đó, nên như có người nữ-chủ-nhân ở đó, thì khi ra khi

vào, nàng phải xin phép, nữ-chủ-nhân đã biết tôi đi mời hai người lại, thì chắc không cho nàng được phép đi đâu, đầu có sự gì vãn bất đắc dĩ mà phải đi, cũng phải nói rõ đi nơi nào hướng nào đang khi có việc cần, mà cho người đi gọi cho liền, hoặc đánh giấy thép mà kêu về. Chỉ vì trong nhà không có bà chủ, nên người nhà ra vào đi lại rất là "tự do", không biết đi đâu là đâu cả ? Mới rồi tôi về liền hỏi thăm NGAI-THI thì nó nói nàng THANG-AN lúc bốn giờ chiều, đã chiều là ra đi, những phần sự trên mình, có đầu gì quan hệ cũng không, đều bỏ mặc kẻ v.v. Cái khốn nạn đó, tôi cảm gét đã lâu rồi, nên người thì thấy cái lòng chân thành của nàng HẢI-ĐỨC, trong thì lo cái nỗi gia đình thì chưa khiếm khuyết của mình, từ đó tôi mới biến đổi cái sơ tâm tôi trở lại vào trong đám giao tế mà tìm một người cho xứng hợp. Nay Tiên-sinh mà muốn kêu THANG-AN học chuyện thì xin đợi lát giờ mai đã,

(Còn nữa)

CREDIT FONCIER DE L'INDOCHINE

(ĐÔNG-PHÁP-ĐỊA-ĐỐC-NGÂN-HÀNG)

Cho vay

Cầm nhà đất
Cầm đồn điền
Lâm nhà
Tậu nhà tậu đồn điền

Giá góp từng tháng sát gốc sát lãi, như góp 100 giá từng năm, từ 100 đến 1000 năm

Lãi rất nhẹ - Cách giá dễ dàng.
Bản-lời có nhận về các khoản nhà giá tính rất hạ

XIN HỒI THẺ LÊ TẠI:

HANOI - Hội Sở Bản Hội 89 phố Francis Garnier

TOURANE - Maitre PHAN-CAO-ĐOÀN,

Lục-Sự kiểm Quên-Lý Văn Khê tại Tòa An

Năm nay Liêng cho con thứ ông Trước tên Nguyễn-Liêng đi Yên, cháu lại. Nguyễn-Liêng mới bán lại cho ông Nguyễn-Yên, ông Yên mua nhà rồi chưa kịp dọn về ở, thì bà Ngô-ít-Quê (là con riêng của bà vợ kế ông Trước) và con trai bà là Nguyễn Hữu Tâm, tôi giành rồi vợ chồng Tam dọn về ở tự do.

Tên Tam lại đi đặt xuống Phủ kiện ông Trước và ông Yên nói rằng: nhà ấy là của ba Ngoại của y cất. Ông Trước khai nguyên là nhà vợ chồng trước của ông cất, trước khi chưa có vợ kế kia. Lòng cũng khai như lời ông. Còn ông Yên mua nhà thì có giấy mà mình bạch.

Qua Phủ sắc trát bảo tên Tam đi ở nơi khác giao nhà ông Yên mua lại cho ông. Ngày 18 Jun ông dọn về ở; mẹ con tên Tam ra sức cứ giành nhà, kêu ca em rể, cháu trai lại áp đảo vợ chồng ông Yên. Vợ chồng ông Yên bị thương nặng hiện giờ còn nằm ở đường đường, không biết quan trên xử vụ này thế nào.

Tên Tam bình sinh ở mình là có tiền của, mà hay khinh miệt người ta, nay lại giở cái thủ đoạn bất chính như thế, lương tâm có còn chút nào không?

Ngọc-Tin

TOURANE NHA - TRANG

Mấy cái cầu mới

Ngày 21 và 22 Jun, quan Toàn quyền Pasquier đã khánh - thành 1 cái cầu ở khoảng đường từ Tourane vào Nha Trang là: cầu Chợ-cát trên sông Thu-bồn, dài 408 thước tây, cầu Dục-long, trên Sông Cay, dài 285 thước, cầu Tuy-hòa trên sông Darang, dài 1075 thước, cầu Nha Trang, trên Sông Cái, dài 291 thước. Vậy từ Tourane vào Nha Trang hiện nay còn độ Quảng-ngãi (Trà-chu) và độ Bồng-sơn nữa. Đến năm 1920 hai độ ấy cũng sẽ có cầu.

BẮC-KY

HANOI

Hội đồng đề hình

Hội 10 giờ sáng hôm qua 28 Jun, đã có một buổi Hội đồng ở phòng Quan-Chưởng-lộ. Quan-giam đốc chính trị, Bide có mời các trưởng ban Hội đồng Đề hình Trang sự đến dự.

Đến ngày thứ ba 2 Juillet thì Hội đồng Đề hình sẽ bắt đầu họp phiên tòa ở Tòa An để xử việc Hội kin, 26 Có 18 mấy phiên tòa xử việc này trôi tuột lẽ mờ mờ.

(T. N. 30 Jun)

PHỤ-NỮ ĐIỂN-ĐÀN

PHỤ-NỮ TA CÓ NÊN SỢ
NHỮNG LỜI MÀ
MAI KHÔNG ?

Mấy ngàn năm về trước, bọn nữ lưu chúng ta tự nghĩ rằng thân phận liêu bở, không can hệ gì tới nhân quần xã-hội; công việc ở đời đều phải cho đám mây râu; trong vòng khuê các ăn núp suốt đời, cho tới khi đất vàng một năm mới lìa chỗ tường cao cửa kín.

Ngày nay phong trào dõn tới, vòng bức Am đã hóa ra thanh thiên bạch nhật, chỉ em ta đã rõ mặt ra ngoài xã-hội, không thể lánh mình nơi lạc cảnh nữa. Ở đời mà bỏ vợ đời là kẻ bất lương, có nghĩa vụ mà không làm nghĩa vụ là loài sâu mọt; chúng ta đã tự tính, không quân thân phận yếu-hèn mà ra chung vào cuộc thế, mong rửa thẹn cho hạn quần thoa đã mấy ngàn năm ăn không ở ngủ. Đáng mừng thay cho nữ giới!... Nhưng mà cũng đáng lo thay cho xã-hội! Chỉ em ta đã tự tính, song không biết có ích gì cho nhân quần không, hay là cũng ra dòng một trở dữ đang trên sân khấu. Mừng mừng, sợ sợ, nhiều nỗi phẩn vẩn, nên phải có ít lời tỏ thiện xin cùng chị em lo nghĩ mà vấp vấp khi cây mới trở hoa, thời sau này kết quả mới có phần viên mãn.

Cũng try chân mặt mũi, đồng một giống người, mà chị em ta ra làm công việc gì cũng trăm phần thua sút, lỗi ấy không phải tại bình vóc liễu bở, mà tại bởi tính thần yếu ớt. Từ xưa tới nay anh thư nữ kiệt cứu giống giúp đời, gây nên sự-nghiệp thay trời, cũng nhờ có tính thần mạnh mẽ tức là hy sinh cả thân vậy.

Ồi! hy sinh cũng gồm ghê thay! chị em ta hẳn tới, chắc cũng có người cho là quá đáng! Chỉ hy sinh bao quát cả đường vật - chất và tinh thần, ý nghĩa mong mầu, thế-lực đối với gái gở trong đời, như ngọn thủy triều cuốn sạch "cây cỏ". Tôi không thể nào giải thích cho hết thấy mọi đường, vậy xin nói về những lời mà mai mai chỉ em cho là có hại đến danh dự. Người ta khôn hay dại, là bởi kiến văn rộng hay hẹp. Những kẻ bôn tẩu phong trần, lấy hồn hiên làm nhà, từ nam chí bắc lịch duyệt đã nhiều, lần khở làm phen, nhân tình mới hiểu. Chị em mình tuy đã ra khỏi chốn khuê môn, song còn dữ tiếng nhà băng tuyết; hoặc chán đi đâu là mang tiếng giang hồ, even chóc vào đám mây râu lại sợ câu hữu biệt. Tôi thiết nghĩ rằng, chúng ta muốn lo cho tròn nghĩa vụ đối với xã-hội, tất phải đồng vai chung gánh, nếu cứ đứng ngoài mà bỏ hẳn thì thiệt là vô hiệu; sợ mất thanh danh - mà không tiếp xúc với dân chúng, thời dần dần công công việc, hết sức tàn thành rồi cũng qui về thất bại.

Ông Marx Stiner nói rằng: "Nếu tôi không chế ngự lấy tôi, thời tôi có quyền giết người", nghĩa là tôi chỉ sợ lương tâm tôi mà thôi, chứ ở đời không có cái gì đáng sợ, không có cái gì ngăn trở được sự hành động. Xin chị em lấy câu đó làm gương, mình tự xét lấy mình trong sạch là được, còn những lời

mai mà chờ chờ vào tai. Có kẻ nào vô kiến thức mà chế nhạo kích bậy, chúng ta chỉ giả lời rằng: "Nếu chúng tôi không dữ được lương tâm, thời chúng tôi có thể làm những điều thương luân bại lý". Vạn sự khởi đầu nan, bao nhiêu những việc trong đời có ảnh hưởng tới nhân quần xã - hội, đều phải trải qua một thời kỳ chống gai mới thành công được; người thời - hy-sinh tính mệnh thân gia, kẻ thời hy-sinh danh dự, tài sản; kinh doanh sự nghiệp rực rỡ ngàn thu có công với giống nòi nhân loại, là nhờ đức hy sinh vững vàng chắc chắn. Chịchem chúng ta sinh gặp lúc xã-hội suy đồi, nhân tâm trác trở, nếu muốn cho tròn danh dự đối với tam tông, tứ đức, thời cứ coi đầu ở chốn khuê môn mà phụng thờ dưới gối song thân cho tròn đạo hiếu hôn nhân; quanh quẩn nơi phòng loan, gối phượng, âu yếm trăm năm cho hết nghĩa nặng khăn sửa túi cho đức ông chồng. Như muốn vượt ra ngoài phạm vi gia đình thời tránh sao cho khỏi những lời phê bình nhảm nhí của bọn tầm thường. Xem như vấn đề cấp tức là rất dễ dàng, không khó gì mà giải quyết, thế mà từ từ từ cho đến bạn quần thoa, bạn di bác tại; người thời nói mất về đẹp tự nhiên, kẻ thời bảo không hợp thể cách đàn bà. Xét cho kỹ cũng bởi chị em ta không hy sinh tư danh; đối với việc mình định làm thời đầu chống gai hiểm hóc cũng cứ việc tiến hành, cái thế lực tiềm dưỡng đã phát lộ ra ngoài, thời khu xác chỉ nhẹ như lông lông, mà tính thần lại vững vàng vô địch, một chút danh dự mà có thể phá tan được thế lực ấy hay sao? Tôi xin hỏi câu này.

Mme Ai-quân

Phải viết cho rõ

Bản báo có tiếp những bài lai - cáo người nhà-quê gọi lại, rất vui lòng đăng lên báo - chương, song khổ vì bài viết không rõ. Hoặc không nói ngày tháng nào, hoặc chỉ viết cái tên làng mà không nói thuộc về phủ huyện nào, tỉnh hạt nào, như:

1) Dân làng Thạch lịch kể mấy khoản tình của tên Lý - trưởng Vô-ân mà không nói làng ấy thuộc về phủ huyện nào.

2) Dân huyện Yên-nào đó, gọi bài "Cái khổ dân quê" nói chuyện ở bạc trộm cướp mà không nói ngày tháng cũng làng xã nào.

Vì thế nên không đăng lên báo được. Vậy bà con có gởi bài thì phải lưu ý viết cho rõ.

T. D.

HỘI VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

Chi cuộc ở Phố Borgnis Desbordes Hanoi, kinh lời báo cáo cho các chức có nhân. Phiến Tiết Kiệm của Hội biết rằng kỳ xổ số thứ 21 sẽ tại (tổng cuộc ở Saigon ngày 28 tháng Jun 1929 mới rồi, cái số 133 gồm 2 vé, mỗi vé 1000\$00, số 2563 của ông Phạm-vân-Điền Đốc-học trường Quảng-ngãi (Trung-ky) và số 1713 của ông Vũ Văn-Dương ở Hanoi (Bắc-ky) được trúng.

Số bạc trúng hai ngàn đồng đã cấp phát liền rồi. Kỳ xổ số gần tới đây thì định ngày 29 Juillet 1929.

VIỆC THẺ GIỚI

PHÙNG VỚI TƯỚNG

(Tiếp theo)

linh với chánh sách của Nga, công nhiên xung đột với Chánh phủ Trung-hoa là Chánh phủ phản cộng. vậy tất nhiên Nga phải hết sức mà liên lạc với Phùng, phòng sự Phùng mà thắng được thì cái thế hành động của Nga ở Á-Đông sẽ có cơ phát triển hoàn toàn. Bởi thế Nga không thể nào mà bỏ mất cái cơ hội giúp Phùng được. Tưởng cũng hiểu thế cho nên Tưởng đã dự bị sẵn rồi. Tưởng bên hi mặt liên lạc với Nhật để đối phó với Nga. Vậy chiến tranh Phùng Tưởng mà nhất dân phát minh thì dần dần, hai phe đối địch sẽ là Phùng Nga và Tưởng Nhật. Một nước cộng sản và một nước tư bản mà đã đứng ra đánh nhau ở Trung-hoa là nơi vũ đài rất trọng yếu của các nước tư bản mà men, thì cuộc chiến tranh thế nào cũng phải biến thành quốc tế chiến tranh. Nước nào sẽ đứng phe nào? Điều ấy chưa đoán định được phần đích xác được; duy có một điều có thể chắc, là đối với nước-Nga là bong thủy mãnh thu của bọn đế quốc chủ nghĩa, thì những nước Nhật, Anh, Pháp, Mỹ sẽ liên hiệp thành một đoàn để quốc chủ nghĩa (bloc imperialiste)

Về thạch

Tái bút. - Tin tức về việc xung đột Phùng Tưởng phần văn học tập, khi trường khi tri, khi cấp khi hoãn. Tưởng thì đầu ước hội ngộ cùng Phùng sau có tin đánh Phùng, lại có tin cùng Phùng ha đã, sau có tin nhất định đánh Phùng. Phùng đầu nói ủng hộ Trung-uơng, kế tuyên ngôn đánh Tưởng, tiếp có tin hạ đã, lại tiếp có tin khiêu tướng điều binh. Hàn-phục-Cử thì trước giúp Phùng phá hủy đường sắt, chưa được bao lâu lại có tin phản-Phùng ủng Tưởng, lại không được bao lâu lại có tin Hàn ủng Tưởng là tin này lại có tin rằng Hàn ủng Tưởng là xuất thân thanh. Còn Diêm thì trước đứng trung lập, sau ủng Tưởng, sau lại liên Phùng sau lại có tin ra đứng điều binh. Cái thái độ những kẻ yêu nhân trong cuộc xung đột này thực là nan trắc. Duy ta có thể đoán rằng cái thái độ nan trắc ấy cho ta đó thấy cái tâm thuật nguy hiểm của họ. Chúng ta dùng phương thức diễn dịch mà suy thì thấy rằng bọn quân phiệt mọi ngày nay cũng đều là vì cái tư tưởng quyền lợi và địa bàn, tâm khảm tương tự, cốt chỉ vì mình chứ tuyệt không có cái gì là vì dân quốc. Cái quyền lợi của Phùng và Tưởng chống chọi nhau, thực không có chỗ nào mà đứng nhau được.

Á-ĐÔNG

TRUNG HOA

Trung ương đối với Phùng

(Tin ngày 22 tháng 6)

Trung các điều kiện ha đã của Phùng,

LỜI CÁO PHÓ

Chúng tôi là Nguyễn-xuân-Thạnh, Thị-độc - học - sĩ Mme Vre Đặng-ngọc - Oánh nê Nguyễn - út - Kim, Thượng - thơ, Mme Vương-quan-Nhơn nê Nguyễn - thị - Thu, cùng các cháu nội, ngoại, có lời cáo phó đề các Quan, các Ông, các Bà, biết cho, mẹ chúng tôi là NGUYỄN-THỊ-KIỆU, ngụ tại làng Đệ-Nhất, đường Gia-long (Huế) thọ hưởng 80 tuổi, đã tạ thế ngày 26 tháng 5 Annam hồi 11 giờ 20. Ngày mồng hai tháng 6 Annam thì an-tàng tại Nam-giao.

Vậy xin có mấy lời cáo phó.

Công việc của ta có nhiều điều khó khăn

VINH - HUNG - TƯƠNG

祥興永

材藥熟生

BƯỜN BÁN THUỐC NAM THUỐC ĐẠC

Nếu các ngài chẳng vui lòng giúp cho thời cũng khó bề thành đạt.

CAM TÍCH TÂN

(Thuộc bột sản lá hiệu con BƯƠM BƯƠM)

Xét trong lẽ thường trẻ em khi biết đi biết chạy thì hay ăn bậy, tránh sao khỏi bệnh này bệnh kia nhưng thường lại hay sinh sôi lại da nước vàng ốm yếu, bụng nổi gân, hay đau bụng mà không khỏe tới ngày, làm biến ăn, hoặc ăn nhiều mà không khỏe biết no, hoặc tiêu ra bọ, y rõ ràng là bệnh Cam-tích. nếu dùng thuốc không hay đã tốn tiền mà lại hại cho trẻ em nữa.

Bản được phỏng không hề chút công mọn, nên mới ra công - tìm kiếm nơi các miền Danh - sơn bên Trung - quốc, chế luyện ra và thí nghiệm đã làm phen mới thành được thứ cam-tích tân này rất nên kiến hiệu, qui ông qui bà có em cháu nếu có các bệnh nói trên đây thì nên cho nó ăn, dần mà không bệnh thì càng bổ ích.

Cách dùng. - Trẻ em lúc từ một tới 5 tuổi, mỗi gói chia làm ba lần, từ 6 cho đến 10, mỗi lần uống một gói làm hai hoặc là uống hết. Mỗi ngày uống hai lần với nước trà, sữa, nước cháo hay là chấm với chuối mà ăn, nếu dùng được bốn ngày rồi phải cho uống dần xỏ, của bổn-dương (hiệu con BƯƠM BƯƠM) mà xỏ ra những độc địa, trong mỗi tháng uống một lần thì trẻ em được khỏe khoắn ăn chơi.

NAM-TRUNG-BẮC, CAO-MIÊN và LEO xứ nào cũng có bán.

ĐẠI-QUANG-DƯỢC-PHÒNG

46 Đại-lộ Tổng-dốc-Phương CHOLON (Nam-ky)

47 Phố hàng đường HANOI (Bắc-ky)

Hiện thuộc PHAM - DOAN - ĐIỂM ở TOURANE được độc quyền trữ và bán tại ĐÔNG - DƯƠNG

<https://the>